

Skal man bare gi opp? Noe må gjøres, men hva?

Hedda Lervold

Spesialvernepleier

Sykehuset – innlandet

Hedda.Lervold@sykehuset-innlandet.no

Målperson

- Mann i tidlig tyveårene
- Diagnoser: Lett utviklingshemming, XYY, Tourette, ADHD og blir medisinert for psykose. Bipolar lidelse som senere ble fjernet
- Frivillig plassering i barnebolig i ung alder
- Opptatt av lekevåpen, voldelige filmer og spill - vanskeligheter med å skille fantasi og virkelighet
- Hadde varierende oppmøte på skolen, ble utvist fra VGS etter episoder som skjedde. Deltok på russefeiring med de andre elevene
- Største ønske var å flytte ut fra kommunal enhet når han ble 18 år

Etter fylte 18

- Ga fortsatt uttrykk for at han ville flytte for seg selv uten kommunal bistand, men ble værende
- Vedtak på 1:1 bemanning. Valgte ofte bort personalet
- Motivasjonstiltakene i bolig ble utkonkurrert av «kamerater»
- Han begynte å oppsøke kriminelle miljøer og de oppsøkte han
- Internetthandel på ville veier
- Solgt mye av eiendelene sine – musikkanlegg, forsterker m.m.
- Truer til seg penger av personalet og andre
- Utviklet dårlig kosthold, dårlig søvnrytme, tok sjeldent medisiner, dårlig personlig hygiene
- Utfordrende atferd eskalerte voldsomt
- Utestengt fra diverse arenaer
- Politiet tok jevnlig kontakt
- Mindre kontakt med familie da utfordringene eskalerte når han var på besøk
- Ansvarlige fra bolig hadde jevnlige møter med forskjellige instanser: Skole, politi, verge, BUP, Fylkesmann, fastlege og Hab
- **Starten på en kriminell karriere?**

Utfordringer:

- Ung mann som «kan om han vil», men som «ikke vil»
- Har personal tilgjengelig, men velger det bort
- Et vedtak (kap. 9) som hindrer han i å ferdes ute vil også forhindre han i å delta på mange ønskede aktiviteter
- Vedtak som innebærer «stopping» vil kreve minst 3:1 bemanning. Inngripende.
- Faglig og etisk forsvarlighet
- I full fart på vei inn i kriminelle miljøer
- Kommunal helse- og omsorgsoppgave eller oppgave for politiet?

Kommunal helse- og omsorgsoppgave

- I samarbeid med en rekke instanser:
  - BUP
  - Dikemark
  - Habiliteringstjenesten
  - Politi
  - Fylkesmann
- Habiliteringstjenesten foreslo å prosjektoorganisere tjenestene til mannen.
  - Tilbud til kommunen om 2-årig samarbeidsavtale om veiledning i etablering (systemveiledning) og oppfølging (fagveiledning) av prosjekt
- Kommunen på rådmannsnivå vedtok dette.
  - Tjenestetilbudet skulle bygges uten bruk av private aktører

Prosjektorganisering – en alternativ løsning

Kjennetegn:

- Tids- og saksavgrenset oppgave
- Oppgaven er unik
- Den skiller seg ut fra det rutinemessige
- Mål og rammer kan angis for den
- Den er ofte tverrfaglig
- Den krever normalt innsats fra flere avdelinger

(Nylehn, 1997)

Løser mange av de organisatoriske utfordringene:

- Egen ledelse med dette som eneste ansvarsområde
- Samarbeid på tvers av arenaer
- Kompetanse etter behov
- Stabilitet
- Tilrettelagt turnus
- Rammer for faglig arbeid
- Lettere å rekruttere fagfolk
- Kompetanseheving i kommunen
- Målet er i løpet av prosjektperioden finne riktig tjenestetilbud, for deretter å gi dette som varig tjenestetilbud

Prosjektrapport

- Beskriver 3 nivåer
  1. Prosjektorganisering med prosjektleder « full pakke»
  2. Inneholder samme som nr 1., men ikke organisert som prosjekt
  3. Gir kun lovpålagte tjenester, habiliteringstjenesten anbefalte ikke dette

- Kommunen gikk for nr 1.

Fremdriftsplan:

- Prosjektfase 1: Etablere tjenestetilbudet
- Prosjektfase 2: Utarbeide tiltak, kursing av personal m.m

Oppstart

- Sommer 2014
- 9 ansatte i turnus - 5 vernepleiere, 2 omsorgsarbeidere og 2 miljøarbeidere
- Prosjektleder – veilede på topp
- 14 timers vakter
- 2:1 bemanning, nesten alltid vernepleier
- Egen nattevakt
- Turnusfestet veiledning hver 3 uke, 3 timer med veileder fra Habiliteringstjenesten og 2 timer med kommunalt personal
- Driftsenhetsleder og vernepleierkonsulent deltar på veiledning

Tiltak

- Fagadministrasjon for å sikre informasjonsflyt
- Veiledning i relasjonskompetanse (Dikemark)
- Atferdsavtaler i ny form
- Vedtak om bruk av tvang og makt etter Helse og omsorgstjenesteloven kap. 9
  - Begrensning i bruk av internett
  - Begrensning i styringsrett over egen økonomi
  - Fotfølging
  - Styring av våpen, kniver, sakser etc – ettersendes på bakgrunn av hendelser

Internett

- Dårlig søvnrytme da han var våken mye av natten
  - Lett sliten og mister konsentrasjon -) fører til eskalering av MA når han er våken
- Svært mye uønsket atferd knyttet til sosiale medier
  - Oppkalling på nett, trusler
- Faste tidspunkt 15- 17 og 23 – 08
  - Begrense bruken av internett på natt, ga muligheter til å kunne veilede han på dag, aften av internettbruk
- Personalet forbereder han 10 min i forkant

Økonomi

- Svært dårlig økonomi, vanskelig å få endene til å gå opp
  - Mye diskusjoner rundt penger og aksepterer ikke ett nei, eskalerer i verbale og fysiske MA
  - Handlet på postordre
  - Store telefonregninger
  - Mangelfulle ferdigheter knyttet til verdi av penger – 100 kroner – 1000 kroner
  - Kjøp og salg
- Klare avtaler for å handle utenfor eksisterende økonomiske rammer
  - Ønskeliste
  - Forespørsel til prosjektleder – skriftliggjøres - innvilges eller avslag

Fotfølging

- Foranledning:
  - Verbale trusler om å drepe personalet, andre personer i omgivelsene
  - Hendelser på bakgrunn av fornærmelser mot andre eller truet andre mennesker som har ført til politianmeldelse
  - Forsøk på fysisk utagering – slag, spark
- Tiltaket trer i kraft når han forlater leiligheten sin uten avtale
- Ved å følge etter han så er personalet til stede og kan forhindre handlinger som er til vesentlig skade for han selv eller andre
- « kom så går vi» gi han muligheten for å gå unna
- Dersom det eskalerer jf definerte MA så ringes politiet
- Forhindre bruken av verbale trusler eller utøve fysisk vold mot andre

Styring av våpen, kniver, sakser etc

- Hindre han i skade seg selv eller andre
- På bakgrunn av:
- Truet med kniv mot personale
- Truet med softgun mot personale
- Kjøpte våpen på internett
- Kjøpt våpen av «kamerat», fikk smuglet det med seg i bolig

Tiltak:

- Dersom personalet observerte våpen etc i leilighet, så skulle dette fjernes uten kommentar og ringe politiet
- Situasjonen eskalerte jf MA skulle personalet trekke seg ut og ringe politiet
- Beskrivelse for hvordan personalet skal opptre ved kjøp av våpen o.l
- Veilede han til å ikke hente pakken på postordre eller returnere pakken

Status Prosjekt

- Prosjektet avsluttes i mai 2016
- Ikke begått kriminelle handlinger i prosjektperioden
- Progresjon i tiltak:
  - Har noe tid på internett uten bistand
  - Sparer til ting han ønsker seg
  - Kan reise på butikk i nærområde uten bistand etter avtale med personal
  - Besøker familie
  - Arbeidsutprøving
- Faglig anbefaling om det videre tjenestetilbudet foreligger
- Iverksatt prosess med å tenke nedtrapping fra 2:1 bemanning

Organisering av tjenester i dag

- Forsterket bolig
- 9 ansatte i turnus - 5 vernepleiere, 2 omsorgsarbeidere og 2 miljøarbeidere
- Prosjektleder tittel er avviklet, men har samme oppfølgingsansvar
- To stedlig faglig ansvarlige
- 14 timers vakter
- 2:1 bemanning, nesten alltid vernepleier
- Egen nattevakt
- Turnusfestet veiledning hver 3 uke, 3 timer med veileder fra Habiliteringstjenesten og 2 timer med kommunalt personal
- Enhetsleder og vernepleierkonsulent deltar på veiledning

Progresjon tiltak pr d.d

- Internett

- Mulighet for å spare opp til mer tid på internett , avhengig av god samhandling med personalet
- Åpnet opp for mer bruk av internett i helger og i ferier – unngå at han stikker av
- Spiller online , en periode nå hvor han har hatt truende verbalatferd på internett. For mye tid?
- Personalet veileder mye i situasjoner – skille fantasi og virkelighet

Variierende hell med å åpne opp for mer tid på internett -) dårligere søvnrytme

Har mobiltelefon – tilgang til internett

Kartlegger bruken av internett, skal i gang med nettvett

- Økonomi

- Er på bedringens vei, men fortsatt en lang vei å gå
- Ikke forekomst av handling på internett siden høst 2015
- Ikke forekomst av kjøp og salg siden høst 2015
- Administrer selv lommebok med penger i på butikken, med noe varierende hell
- Idemyldring rundt tiltak for kompetanseheving «luksusfellen»
- Ser selv at han trenger hjelp til å styre pengene sine

forts..

- Fotfølging
- Omfattende og inngripende tiltak, evalueres kontinuerlig
- Forhindret mange uheldige episoder knyttet til personer i omgivelsene
- « kom så går vi» har fungert forebyggende og han trekker seg tilbake med personalet
- Virker som han synes det er trygt å ha personalet i nærheten, han forteller selv at det er personalet mitt
- Avhengig av god samhandling i det åpne rom, trekker personalet seg noe unna
- Åpnet opp for at han kan ferdes noe på egenhånd, men med klare avtaler
- Går til bussen og tar buss alene til mor
- Tilbud om å gå alene til fotballtrening
- Få avstikninger vinter, høst
- Noe mer avstikninger vår, sommer
- Styring av våpen, kniver, sakser etc
- Ikke kjøpt våpen eller lignende på svært lang tid
- Ikke truet med gjenstander
- Ikke forekomst av MA « skyte deg»

Graf fotfølging

Status i dag

- 2:1 bemanning, men mer alenetid i leilighet og større frihet utenfor leilighet
- Ikke vært i kontakt med politiet siden desember 2015
- Oppfører seg bedre i det åpne rom
- Ikke begått kriminelle handlinger, som vi vet om
- Har noen få som kan kalles venner
- Er mer på besøk hjemme, overnattet
- Vært på Kieltur, gått fjelltur, vært på fiskeing
- Sier det er fint å ha med seg personalet, de hjelper meg « bodyguards»
- Samhandler godt med personalet « glimt i øyet» 70 – 80% mestring
- Ber om ting på en adekvat måte
- Flink til å gi komplimenter
- Han takler å få ett nei, han takler å få avslag
- Ikke lett å finne egnet arbeidsplass
- Postansvarlig, skal i forhandlingsmøte med driftsenhetsleder

- Takk til omsorgsenheten for mange faglige og etiske diskusjoner!!
- Vært helt avgjørende å ha med ledelsen, forankring på ledelsesnivå i kommunen
- Genuint ønske om å lykkes og ha ambisjoner på vegne av målpersonen